

TIEN ZEGSWIJZEN IN WOORD EN BEELD

Verhaaltjes rond Molukse zegswijzen, in het Moluks
Maleis, Nederlands of in beide talen

-
- 1 **Anak harimau seng bisa djadi anak kambing**
Een tijgerjong wordt nooit een geitenjong
 Lies en Naomi de Fretes maakten *Loko dansa di hudjan*, een verhaal over een tijger die door geitendames wordt opgetuigd tot broodjesbakker, maar liever kiest voor *dancing in the rain*.

 - 2 **Sedia pajung sebelum hudjan / Hou een paraplu klaar voordat het regent**
 Xaf Lasomer verhaalt in *Pegang tjatjing, siapa berani?* over een jonge vader die met zijn zoontje herinneringen ophaalt aan de woonoordperiode. Wormen vangen, brrr. Maar als je erbij wilt horen ...

 - 3 **Sebagai anak sapu ingus / Zoals je een hummel de snottebel afveegt**
 Ingill Nahumury vertelt over een eigenwijs dondersteentje van een kuiken dat door zijn omgeving op zijn plaats wordt gezet: hij is nog maar *tai ajam balender*, een dun kippepoepje.

 - 4 **Tak usah bebek diadjar berenang / Een eend hoeft je niet te leren zwemmen**
 Magda Pattiiha vertelt in *Een wolk van een bed* over een jonge moeder die haar dochter Tessa helpt bij een nieuwe mijlpaal in haar leventje: een nieuw bed.

 - 5 **Seperti tikus djatuh ke beras / Als een muis die in de rijst valt**
 Verry Patty, Xaf Lasomer en Naomi de Fretes vertellen over een ondernemende muis die na enkele angstige ogenblikken een gelukje te beurt valt: *Heerlijk, zo'n kaasgeur!* / *Kedju, baunja enak!*

 - 6 **Teman makan sepiring, tidur sebantal**
Vrienden eten van één bord, slapen op één kussen
 Emmy Risamasu vertaalt een uitdrukking die meestal door kameraden uit de KNIL-tijd wordt gebruikt, naar de kinderwereld. Haar verhaal gaat over *teman baik*, vrienden door dik en dun.

 - 7 **Di mana asap, di situ api / Waar rook is, is vuur**
 Emmy Risamasu en Naomi de Fretes hebben een bijzonder actuele zegswijze gekozen om een combinatie van kleuterversjes en beeldverhaal te maken.

 - 8 **Dapat kopi pahit / Sterke koffie te drinken krijgen**
 Trien Solisa laat in *Uping, Sedang dan Bomber* drie appels op avontuur gaan. Het loopt goed af, maar ze krijgen na afloop wel een standje. De tekeningen zijn gemaakt door haar nichtje Vina.

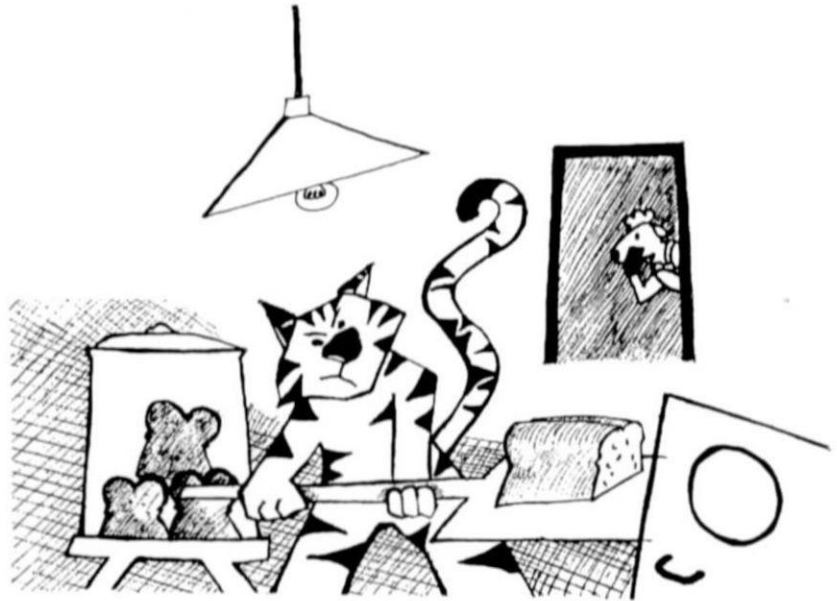
 - 9 **Kapal satu, nakhoda dua / Eén boot, twee schippers**
 Mathijs Souhoka brengt in beeld wat er gebeurt als er twee mensen kapitein op één schip willen zijn: daar kom je niet mee vooruit.

 - 10 **Nasi sudah djadi bubur / De rijst is tot pap gekookt**
 Hylkje Steensma ten slotte vertelt in *Jopi mau main* hoe een eendejong graag met vriendjes wil spelen, maar daarbij koppig zijn eigen zin wil doorzetten. Net zo lang tot alle vriendjes andere spelletjes en bezigheden hebben verkozen. Te laat ...
-

Anak harimau seng bisa djadi anak kambing

Loko dansa di hudjan

Ada harimau di dapur,
bakar-bakar buah roti.
Dapur djadi panas,
lalu dia djadi ganas.
Adu, ada pantji djatuh!
'Balik panta sadja
su seng bisa!'
harimau marah bataria.

Kambing-kambing dari dalam
masok-keluar tongka pinggang.
Dong satu por satu bilang:
'Beeh, be-beta tolong,
beeh be-buntut beta ikat.'
'Beeh be-badan beta tutup,
beeh be-bisa kena api dan air panas.'
'Beeh be-basar sakali se pung tangan,
beeh be-bungkus deng beta pung kaus tangan.'
'Beeh be-buat kapala ini topi putih
supaja djangan darah panas.'

Tau-tau harimau kaja kambing;
 kapala, badan, buntut, tangan
 diramas, diikat, rapat sakali.
 Kambing-kambing sanang lia dia:
 'Rupanja sakarang kaja katong dia.'
 Harimau kombali kerdja,
 pantji seng djatuh
 piring seng pitjah
 tapi hatinja rasa barat.
 Deng suara kasah dia mengeluh

'Beta seng rasa apa-apa,
 seng panas, seng dingin,
 tjuma kekurangan napas.'
 Getje-getje ke djendela,
 tolak akan tabuka,
 lalu terburu-buru
 tarik napas pandjang.

Di luar hudjan keras, lalu udara sedjuk segar.
 Harimau bilang deng napas lega:
 'Sekarang hati beta baru rasa sadap.'
 Dia tarik napas paling pandjang lagi.
 Segera topi, kaus tangan, badju, tali buntut
 apa sadja jang sesak terlepas.
 Harimau lontjat keluar djendela.
 Dia gojang kapala,
 berkebas buntut pandjang,
 berbaring kaki tangan
 lalu dansa di hudjan.

tekst: Lies de Fretes / tekeningen: Naomi de Fretes

Sedia pajung sebelum hudjan

Pegang tjatjing, siapa berani?

‘Bapa, musti batja sedikit buat aku’. Saban malam kalau Stefan mau tidur, dia selalu paksa bapanja buat batja.

Lantas bapanja suka tanja: ‘Kue sudah gosok gigi dan tjutji tangan? Sudah kentjing djuga?’

‘Io pa, sudah. Mari, batja dulu.’ Lantas bapanja batja.

Stefan suka dengar bapanja batja buat dia. Tetapi belum apa-apa lagi, dia mulai rasa tidur. Matanja sudah berat sekali, lantas kalau dia tidak tanja apa-apa lagi, bapanja tahu: ‘Ah, dia sudah tidur’.

Tetapi sudah satu minggu bapanja bosen sedikit. Bapanja bosen batja.

Bapanja lebih senang tjerita dari dulu-dulu, waktu dorang masih tinggal di kamp.

‘Apa itu kamp, pa? Tete dan nene djuga tinggal di kamp? Oom Alex djuga? Tante Clara djuga?’

‘Io, njong, ketorang semua tinggal di kamp. Kamp itu djauh sekali, dekat hutan-hutan. Di situ bisa bermain di mana-mana. Tempat tjukup. Anak-anak semua suka bermain di luar. Dulu di kamp semangat sekali.’

Kalau bapanja omong dari dulu, dari kamp, Stefan diam. Dia dengar sadja. Dia senang dengar bapanja tjerita.

‘Dulu di kamp ketorang djuga ada bende. Semua anak laki dari kamp masuk bende. Itu bende dari kamp. Ketorang bermain di mana-mana. Tetapi ketorang musti awas tete. Kalau tete lihat ketorang main nakal, tete suka marah ketorang. ‘Hai, berhenti kemorang, djangan bermain nakal’, tete suka berteriak. ‘Kalau tete marah, ketorang lari berangkat, ketorang takut tete.’

‘Dengan bende itu ketorang suka pantjing ikan. Ketorang pantjing ikan dengan tjatjing jang ketorang tangkap di kebun.’

‘Tjatjing?’ Stefan tanja dengan muka heran. ‘Tangkap ikan dengan tjatjing? Bapa tidak takut pegang tjatjing? Aku tidak berani’, Stefan bilang.

‘Ja njong, dulu bapa takut pegang tjatjing. Takut sekali! Bapa tidak berani. Bapa rasa geli kalau lihat tjatjing. Apalagi kalau musti pegang. Tetapi anak-anak jang mau masuk bende musti berani pegang tjatjing. Itu oom Agus bilang. Oom Agus kepala dari bende. Kalau dia bilang, kue musti bikin begitu, kue bikin djuga.’

‘Djadi bapa tidak boleh masuk bende?’

‘Ja betul, dorang bilang bapa anak penakut. Anak-anak penakut musti tinggal di rumah sadja, tidak boleh ikut pantjing ikan.’

‘Lantas bapa bikin apa?’ Stefan tanja.

‘Ja njong, ketorang musti bawa pot jang didalamnja ada tjatjing-tjatjing. Tjatjingnja ketorang musti tangkap sendiri di kebun. Siapa jang tidak ada pot dengan tjatjing, tidak boleh ikut pantjing ikan’.

‘Lantas bapa bikin apa? Bapa tangkap tjatjing?’ Stefan tanja lagi.

‘Ja, bapa sudah pikir-pikir mau bikin apa. Bapa tidak mau dorang bilang bapa anak penakut’.

‘Terus, terus?’ Stefan paksa bapanja.

‘Terus bapa tanja nene buat tolong bapa. Bapa masih ketjil, djadi bapa tanja nene buat tangkap tjatjing-tjatjing di kebun. Sebab nene sajang bapa, nene tjari tjatjing. ‘Masa kue anak ketjil sudah mau turut pantjing ikan dengan anak-anak besar’, nene bilang. ‘Tetapi bapa tjuma ingat pot-pot dengan tjatjing. Lantas bapa bilang buat nene: kalau anak-anak pigi sekolah, nene musti tjari tjatjing dan kasih masuk dalam pot. Kalau bisa, bukan satu pot, tetapi dua atau tiga. Supaja sudah sedia banjak pot. Kalau bende mau pigi tangkap ikan, bapa sudah ada pot dengan tjatjing. Tidak usah tjari lagi.’

‘Lantas bapa boleh ikut bende pigi pantjing ikan?’

‘Boleh toh, bapa toh sudah ada tjatjing dalam pot dan ada dua, tiga pot lagi di rumah. Bapa simpan di gudang. Bapa sudah senang.’

‘Tapi nene turut bapa kalau pigi pantjing? Bapa ‘kan tidak berani pegang tjatjing? Nene jang bikin?’

‘Itu susahnja! Nene tidak turut. Lantas bapa musti bikin sendiri. Bapa harap oom Alex mau tolong bapa. Tapi tidak bisa. Bapa ditanja buat pegang tjatjing. Bapa mulai gemetar. Hampir menangis sebab tidak berani.’

‘Lantas?’ Stefan tanja.

‘Oom Agus marah. Dia ambil tjatjing satu, lantas taruh tjatjing itu di bapa punja tangan. Bapa berteriak kaja orang gila. Bapa takut sekali lihat tjatjing di tangan.’

‘Lantas?’ Stefan tjuma tanja. Dia djuga gemetar.

‘Bapa musti pulang. Dorang bilang bapa anak penakut. Bapa djalan pulang menangis-menangis. Di rumah nene sajang bapa, tetapi bapa sudah malu, sebab bapa musti keluar bende. Bapa anak penakut. Bapa sudah sedia banjak pot dengan tjatjing, tetapi toh tidak boleh ikut.’

Dulu bapaku kira dia pintar, Stefan pikir, dia urus dia ada pot-pot dengan tjatjing. Tetapi pertjuma djuga.

‘Lantas sekarang, bapa berani pegang tjatjing?’ Stefan tanja.

‘Berani, berani’, bapa bilang dengan suara keras. ‘Mari, tjepat tidur sadja, djangan mimpi dari tjatjing-tjatjing.’

Lantas waktu bapanja tutup pintu dari Stefan punja kamar tidur, bapanja rasa geli, dia bilang diam-diam: ‘Aduh, pegang tjatjing, siapa berani!’

Sebagai anak sapu ingus

Tai ayam balender

'Kotek, kotek, selamat datang anak-anak. Hartelijk welkom, kuikens', kakelt moeder Kip. Heel trots staat moeder Kip tussen haar negen pas geboren kuikentjes. 'Tiep tiep', piepen alle kuikens door elkaar.

Moeder Kip kan niet wachten om haar kuikens aan de wereld te laten zien. 'Kotek kotek. Kom kindjes. Ik zal jullie het erf laten zien. Ik ga jullie leren hoe en waar jullie eten kunnen zoeken en dan kunnen jullie ook meteen kennis maken met de andere dieren.'

'Tiep tiep, mama wacht even. Ons broertje is nog niet geboren. Kijk maar, het ei is nog dicht.' Verbaasd kijkt mama om. Oh ja, wat dom van haar om dat ene ei over het hoofd te zien.

'Tiep tiep, nee hè', piepen de ongeduldige broertjes en zusjes. 'Moeten we nu nog wachten? Bosan man.' Maar nee hoor, even later komt er beweging in het ei en dan ...! 'Tiep tiep, hier ben ik dan,' piept adik Bongso. 'Ik was eigenlijk al lang geboren hoor, maar jullie sliepen nog en toen ben ik maar weer in mijn ei gekropen.' 'Moeten we dat geloven?' protesteren de anderen: 'Tipu par tai ayam balender é'.

'Kotek kotek. Kom, we gaan. Blijf bij elkaar, anders verdwaal je', roept moeder. Adik Bongso wilt snel achter mama lopen, maar Kaka duwt hem opzij. 'Berangkat, wegwezen, ik ben de oudste.' Net als Bongso achter Kaka wilt lopen, wordt hij weer weggeduwd. 'Berangkat, ik ben de tweede.' Steeds weer wordt Bongso door de anderen opzij geduwd, tot hij uiteindelijk achteraan moet sluiten. Bongso haalt zijn schouders op. 'Oh ja, ik moet op jullie letten, hè. Kleintjes horen onder moeders vleugels.'

Bongso ziet niet dat zijn broertjes en zusjes hem boos aankijken. Hij ziet al iets anders. 'Kom Bongso, niet treuzelen, *djangan paleu*.' Trots loopt moeder Kip met haar kuikens over het erf. Ze krijgt heel veel complimentjes van de andere dieren. Als moeder wat graantjes van de grond pikt, volgen de kuikens al snel haar voorbeeld, behalve Bongso. Hij ziet ook iets lekkers, maar dan in een bakje.

Nieuwsgierig rent Bongso er heen. Wat is dat? Het ziet er wel lekker uit. Maar dan opeens ... 'Ngeong, blijf af, dat is mijn bakje.' Een dikke poes blaast naar hem. 'Ik mag toch wel kijken en trouwens ... ik lust jouw brokken niet eens, stomme poes.' 'Ngeong, par tai ayam balen-

der, berangkat, ga weg snotjong, blijf van mijn brokken af en ga zelf je eigen eten zoeken!’

De poes haalt naar hem uit, maar Bongso is hem net te snel af. Hij rent snel naar zijn familie, maar ... oeps, waar zijn ze gebleven? Ze zijn zeker doorgelopen. Gelukkig, hij ziet net een geel staartje de hoek om gaan. Snel rent Bongso erheen en sluit achteraan.

Wat een domoor. Hij ziet niet dat hij zich aangesloten heeft bij Moeder Eend en haar kuikens. ‘*Uak uak*, jullie krijgen nu je eerste zwemles.’ ‘Tjiep tjiep hoera’, juichen de kuikens. ‘Joepie, ik mag eerst!’ piept Bongso. Moeder Eend en haar kuikens kijken het vreemde kuiken verwonderd aan. Wat moet dat kippekuiken hier? En zo stoer! Iedereen weet toch dat kippen niet zwemmen. *Tai ayam balender!*

Al snel komen ze bij de slootkant. Moeder Eend springt het water in en wenkt haar kuikens. Eén voor één springen de kuikens erin. Ook Bongso neemt een aanloop, maar telkens als hij erin wil springen, is een ander hem voor. Wat is dat toch? Waarom mag hij niet? Of durft hij eigenlijk niet? En waarom lachen de anderen hem uit?

Wanhopig kijkt hij naar moeder. ‘Tjiep tjiep, wacht op mij, mama!’ Moeder Eend kijkt nog één keer naar hem en draait hooghartig haar kop om. ‘Mama? *Ayam bodok é.*’

Bongso raakt in paniek. Iedereen gaat weg. Niemand wacht op hem. Maar waarom durft hij niet erin te springen? Bongso rent aan de slootkant met de groep mee.

Na een tijdje gaan ze aan de overkant weer aan land. En hij dan? Die stoere Bongso krijgt tranen in zijn ogen. Houdt er dan niemand van mij? Laten ze me helemaal alleen? ‘Wacht!’

‘*Kotek kotek*, Bongso kom hier.’ Hè die stem ken ik. Verbaasd kijkt Bongso om en achter hem staan ... moeder Kip en zijn broertjes en zusjes. ‘Tjiep tjiep.’ Hij snapt er totaal niets van.

‘Domoor, je bent met de burens meegelopen. Spring maar op mijn rug, dan draag ik je naar huis. Zul je voortaan goed luisteren en nadenken wat je doet? Je denkt wel dat je alles al weet, maar dat is niet waar. Je moet nog veel leren. Je bent nog maar een *tai ayam balender*, hoor.’ ‘Tjiep tjiep, echt wel!’ piepen zijn broertjes en zusjes, ‘maar we zijn ook heel erg blij dat jij terecht bent.’

Als het avond is, kruipen ze allemaal, ook Bongso, dicht tegen mama aan. ‘Gelukkig dat ik het gezien heb, hè mam,’ slijmt Kaka, ‘anders waren we onze *tai ayam balender* kwijt, hè?’ Mama slaat haar vleugels om Kaka: ‘Ja hoor. Jij bent tenminste mijn *tai ayam keras*’.

adik: jongste broer/zus

ajam: kip

anak: kind

balender: slap, dun

berangkat: weg gaan

bodok: dom

bongso: jongste

bosan: balen

datang: komen

djangan: eng. don't

kaka: oudere broer/zus

keras: sterk, stevig

kotek: kuiken

ngeong: miauw

paleu: treuzelen

par: voor

selamat (datang): welkom

tai: poep(je)

tipu: liegen

uak: kwek

Tak usah bebek diadjar berenang

Een wolk van een bed

‘Wat vind je hiervan, Tessa? Een halfhoogslaper, kan je ook nog onder je bed spelen. We kopen er gordijntjes bij en een kleedje voor eronder, vind je dat niet enig?’

Sien, de moeder van Tessa kruipt onder de halfhoogslaper en doet de gordijntjes dicht, ze kijkt door het venstertje en zwaait naar Tessa. Tessa reageert niet, ze staat er wat bedremmeld bij en drukt Beer, haar knuffel dichter tegen zich aan.

‘Zullen we de rode gordijntjes nemen, meisje? Past goed bij het nieuwe behang.’

‘Ik wil m’n eigen bed, ik wil deze niet’, protesteert Tessa.

‘Natuurlijk wel’, zegt Sien. ‘Grote meisjes slapen in een groot bed, een echt bed’.

Het nieuwe bed staat in Tessa’s kamer. Wim, Tessa’s vader hangt de rode gordijntjes op en knoopt er grote strikken in, het middelste gordijntje rolt hij op: ‘Kruip maar in je holletje, dit is alleen van jou, toe maar!’ Tessa schudt haar hoofd.

‘Klim dan op je bed, je hoeft er niet alleen maar in te slapen, je mag met Beer ook een boekje lezen. Welk boekje lees je Beer voor?’ vraagt Wim.

‘Dikkie Dik en ... Goudlokje’, roept Tessa en ze klimt meteen in haar nieuwe bed. ‘Kom maar, Beer. Wees maar niet bang. Ik zal je Dikkie Dik voorlezen en daarna ga je slapen’.

Tessa leest Beer al haar boeken voor en als oma komt, vertelt ze trots dat ze vanavond in haar nieuwe bed gaat slapen. ‘Ik heb twee *guling*'s voor je gemaakt, meis. Leg die maar in je bed, dan slaap je vanavond heerlijk zacht’, zegt oma.

Als Tessa met Beer in haar grote nieuwe bed ligt, vertelt Sien haar, zoals elke avond, een nieuw verhaal.

‘Dit is het verhaal van het vliegende bed. Er was eens een jongetje dat een nieuw bed kreeg. Toen hij sliep, vloog het bed door de openstaande ramen de kamer uit, de donkere nacht in. Het jongetje werd wakker

guling: rolkussen

onder de sterrenhemel, hij zag z'n huis, z'n kamer, hij zag de bomen en de andere huizen in de straat. Hij zag de verlichte lantaarnpalen en de lichten in de huiskamers. Het jongetje wreef in z'n ogen, hij kon het niet geloven, vloog hij echt? Hij hield zich stevig vast aan z'n bed, want er uitvallen wou hij niet.

Het bed vloog steeds hoger en hoger totdat het jongetje in een wolk terecht kwam. "Kom, ik laat je alles van boven zien", zei de wolkenbaas. "Blijf maar lekker onder de dekens liggen, dan blijf je lekker warm." Het jongetje zag de aarde van bovenaf, hij lag dicht bij de sterren, zo dicht bij dat hij ze kon aanraken. "Ik wou dat ik er een kon meenemen", zei het jongetje tegen de wolkenbaas. "Dat kan helaas niet", zei de wolkenbaas. "De sterren horen aan de hemel, maar als je er eentje zachtjes aanraakt, dan zal die ster altijd bij je zijn". Het jongetje richtte zich op en raakte een kleine ster aan, hij voelde een tinteling over z'n lichaam en plots kreeg hij heel erg slaap. Hij ging onder de dekens liggen en viel meteen in een diepe slaap.

Hoe het jongetje terug kwam in z'n kamer, wist hij niet, maar hij had wel heerlijk geslapen. Niemand geloofde zijn verhaal, mama niet en papa niet. Hij had het maar gedroomd, zeiden ze, maar het jongetje wist dat het echt gebeurd was, want elke avond voor het slapen gaan zag hij de kleine ster, die hij aan had geraakt, dicht bij z'n slaapkamerraam. Hij zwaaide naar de ster en ging dan heerlijk slapen."

'Ooh', fluistert Tessa, 'ik wil ook wel in de wolken vliegen, mama, met m'n nieuwe bed'.

'Dat kan', zegt Sien. 'Doe je ogen maar dicht en denk aan de wolken en de sterren. Je zult ze vast zien. Ga maar lekker slapen, meisje. En blijf je vanavond in je eigen bed slapen, Tessa?' vraagt Sien.

'Natuurlijk mam', zegt Tessa kordaat. 'Ik ben toch een grote meid en grote meiden slapen in hun eigen grote bed. Dat hoeft je niet te leren, dat gaat gewoon vanzelf.'

'Welterusten, Tessa'.

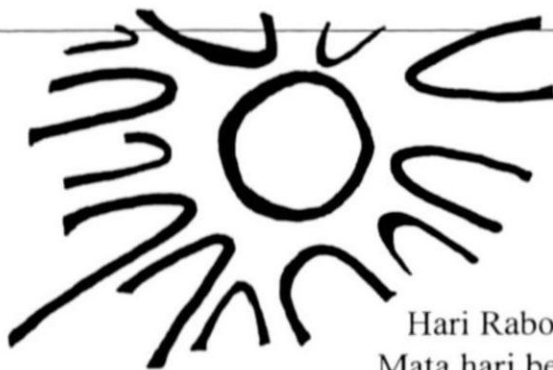
'Welterusten, mama'.

En zo beleeft Tessa elke avond de mooiste avonturen in de wolken en onder de sterrenhemel in haar mooie grote bed.

Seperti tikus djatuh ke beras

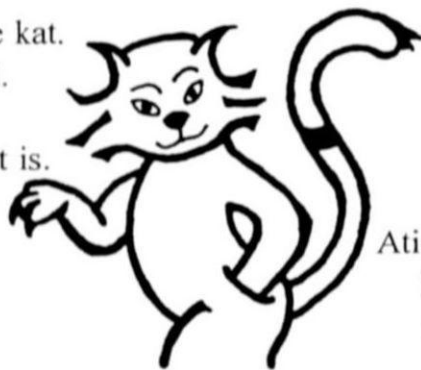
Heerlijk, zo'n kaasgeur!
Kedju, baunja enak!

Het is woensdagmiddag.
 De zon schijnt.
 Vandaag is er markt.
 Tikus wandelt vrolijk rond.
 Hij hoopt wat brood, kaas
 of iets anders te krijgen

Hari Rabo siang.
 Mata hari bersinar.
 Hari ini ada pasar.
 Dengan senang Tikus melantjong.
 Tikus harap barangkali dapat sepotong roti,
 kedju atau makanan apa sadja.

Pas op, daar loopt Kutjing, de kat.
 Kutjing wandelt ook wat rond.
 Zij zoekt ook naar eten.
 Dat doet zij altijd als er markt is.

Ati-ati! Sana Kutjing ada djalan.
 Kutjing djuga ada melantjong
 dan djuga ada tjari makanan.
 Ja, selalu kalau ada pasar.

Maar ineens rent Kutjing weg.
 Kutjing is bang voor Andjing, de hond.
 Gelukkig heeft Andjing haar niet gezien.

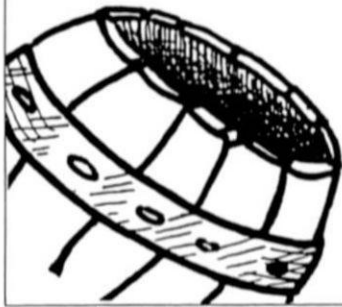
Tiba-tiba Kutjing lari berangkat.
 Kutjing takut Andjing.
 Untung baik Andjing tidak lihat Kutjing!

Tikus is nu niet zo blij,
want nu staat Kutjing voor haar.
Wat is Tikus bang ...

Tikus kurang begitu senang,
karena sekarang Kutjing berdiri di mukanja.
Aduh, Tikus takut sekali ...

Tikus sluit haar ogen en rent weg.

Tikus tutup mata dan lari berangkat.

Tikus denkt niet lang na,
maar springt in een grote ton
Maar daar stinkt het enorm.
Oh jee! Deze ton is van de kaasboer.
Zijn kaasafval gooit hij hierin: oude kaas,
jonge kaas, komijnekaas, belegen kaas ...
Maar Tikus vindt het niet erg.
Zij vindt het lekker ruiken in de ton.
Heerlijk!

Tikus tidak pikir lagi,
tetapi lontjat di dalam tong besar.
Tetapi di dalam tong bau bukan main.
Ja, bapa! Ini tong tukang kedju punja.
Ampas-ampas kedju dia buang di dalam sini:
kedju tua, kedju muda, kedju komijne, kedju belegen ...
Tetapi Tikus tidak peduli.
Buat dia, di dalam tongnja bau enak.
Sedap!

Teman makan sepiring, tidur sebantol

Teman baik

Ateng dan Boetje berteman baik.
 Di mana Ateng, di situ Boetje ada.
 Pagi hari mereka ke sekolah.
 Hari Minggu mereka ke Sekolah Minggu.
 Ateng berlibur di rumah Boetje dan sebaliknya.

Ini hari, hari Rabu. Sore Ateng dan Boetje bermain di hutan.
 Mereka naik satu pohon jang tinggi. Tjabangnja besar.
 Senang sekali mereka di situ. Pada tjabang ini mereka bikin rumah.
 Untuk bermain dan tidur di situ. Oh, rumah ini bagus sekali.
 'Je moet nog een ladder hebben,' kata Ateng.
 'Daar zal ik voor zorgen. Van die losse tak daar maak ik een ladder',
 kata Boetje sambil tjoba tarik tjabang jang patah. Boetje tarik dengan
 tangan kanan dan dengan tangan kiri Boetje pegang tjabang jang lain.
 Tiba-tiba, Boetje terluntjur djatuh, berteriak-teriak: 'Help, help!'
 Dengan lekas Ateng lontjat turun.
 'Ik help je wel. Je bent gewond. Blijven zitten, hoor!' kata Ateng.
 Dengan segera Ateng lari ke rumah. Dokter dipanggil.

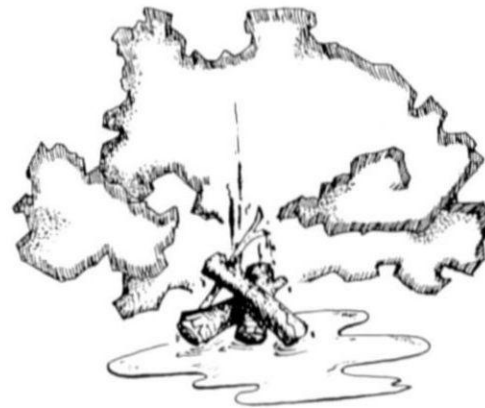
Setengah djam sesudahnja, Boetje di rumah sakit.
 Ateng duduk dekat tempat tidur Boetje.
 'Mag ik hier blijven, dokter?' tanya Ateng kepada dokter. 'Ziet u, Boetje
 is mijn beste vriend. Ik kan hem niet alleen laten. Hij heeft mij nodig.
 Wij zijn onafscheidelijk. Wij eten als het ware uit één bord en slapen op
 één kussen!'
 Dokter mengerti apa jang Ateng katakan. Permintaan Ateng dikabulkan.
 Makan sepiring, tidur sebantol, teman baik, persekutuan kental!

Di mana asap, di situ api

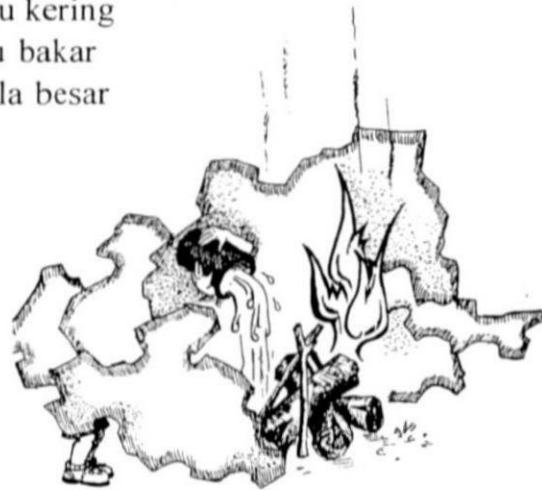
itu apa?
kaju basah
aku bakar
djadi asap

itu api
api menjala
aku siram
api padam

itu kaju
kaju kering
aku bakar
njala besar

api dan asap
di mana-mana
api di sini
asap di sana

Wat brandt daar in de bergen?
Tukang kaju jang bakar kaju
Sst, *diam*, een geheim moet je verbergen
Djangan sampai orang tahu!

tekst: Emmy Risamasu / tekeningen: Naomi de Fretes

Dapat kopi pahit

Uping, Sedang dan Bomber

Uping, Sedang dan Bomber ada tiga buah apel. Dorang tiga baku teman baik sekali. Dan tiga-tiga tinggal di kebun buah-buahan. Belum pernah dorang tiga bermain di luar kebun itu. Sering kali buah-buah apel jang lain bertjerita tentang dorang punja perdjalananan jang djauh, tentang matjam-matjam buah jang dorang bertemu, tentang binatang-binatang jang mendjadi dorang punja kenalan, tentang oto-oto dan sepeda-sepeda jang ada di djalanan besar.

Pada satu hari Uping, Sedang dan Bomber mau keluar kebun buah-buahan. Dorang djuga ingin tahu ...

Dorang tiga seng bilang siapa-siapa waktu dorang berangkat.

Itu hari udara panas sekali.

Matahari berfikir: 'Ini dorang tiga berani djuga'.

Di djalan dorang bertemu dengan banjak binatang.

Seng satu dari dorang tiga tahu binatang-binatang punja nama.

Tetapi binatang-binatang kentara baik.

Ada binatang jang bertanja: 'Kemorang mau ke mana?'

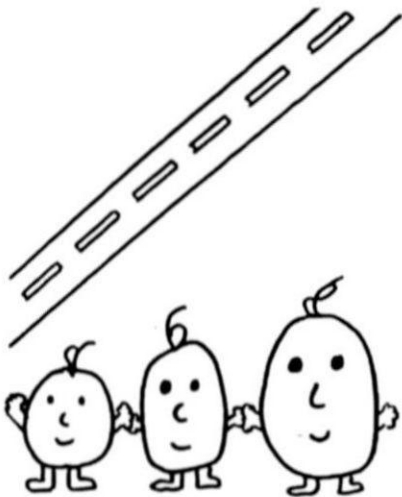
Ada jang bilang: 'Sekarang udara terlalu panas untuk berdjalan-djalan.'

Atau: 'Kenapa dorang keluar kebun buah-buahan? Di djalan banjak bahaya!'

Ada jang kasih nasihat: 'Kemorang harus berhati-hati.'

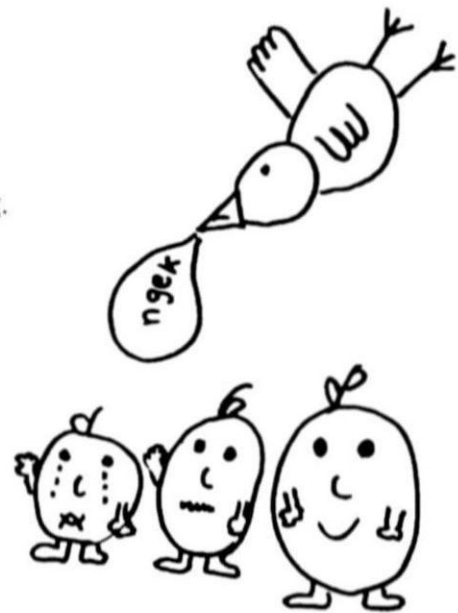
Uping, Sedang dan Bomber senang sekali. Dorang seng rasa takut.

Lain pegang lain punja tangan, lalu dorang tiga melompat-lompat dengan menjanji lagu-lagu. Sedang bikin lutju-lutju, sampai Uping ketawa perut sakit.

Burung gagak sudah melihat dorang dan dia berpikir: 'Dorang belum masak, tetapi seng apa-apa. Beta mau sepotong apel. Tentu sedap sekali.' Burung gagak terbang di atas dorang tiga, lalu berteriak: 'Ngek, ngek, ngek ...'

Segera Uping, Sedang dan Bomber teduh dan stop berlompat. Burung gagak turun, lalu pele djalan. Dorang tiga kaget dan takut sekali. Uping menangis, Sedang gemetar. Tiba-tiba Bomber madju ke muka. Dia guling tjepat sekali arah ke burung gagak. Burung gagak takut, lalu terbang. Uping dan Sedang begitu takut sampai tutup mata. Dorang seng lihat jang burung gagak sudah pergi. 'E, buka mata sudah, burung gagak seng ada lagi', Bomber bilang. Dorang dua senang sekali! Tadi dorang punja takut luar biasa.

Waktu Uping, Sedang dan Bomber berdjalan terus, Bomber ada satu usul. 'Lebih baik ketorang tiga berguling sadja. Ketorang seng tjepat tjapai. Berguling lebih tjepat dari berdjalan.' Dorang dua setuju dan tiga-tiga berguling. Bomber berguling lebih tjepat dari Uping dan Sedang. Begitu tjepat sampai seng bisa stop lagi ... Guling ... guling ... guling ke arah ... got: blung!!! Uping dan Sedang stop guling, lalu pergi ke pinggir got. Bomber berteriak: 'Au, au!' Tentu dia sakit. Seng ada satu jang berani masuk got. Dorang dua menangis.

Uping bilang: 'Sedang ale pulang, ambil pertolongan. Nanti beta tunggu di sini.'

Sedang lari ke kebun buah-buahan. Di situ dia tjeritera semua, lalu semua apel jang bisa, turut Sedang ke got.

Dorang membawa tali-tali, ember dan perkakas-perkakas.

Apel jang tertua perintah tiga puluh apel untuk berdiri berturut-turut. Dorang harus pengang tali jang pandjang dan kuat itu.

Undjung tali dikasih turun ke got, supaja Bomber bisa pegang akan. Apel jang tertua bilang: 'Beta hitung sampai tiga, lalu kemorang semua tarik. Satu ..., dua ..., tiga ...'

Ada suara terdengar: 'Seng djadi, tali terlalu litjin.'

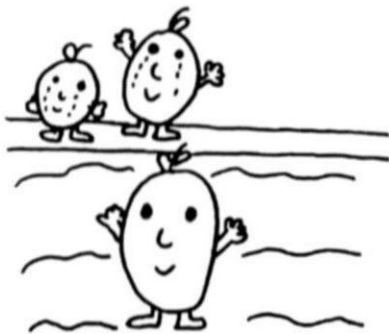
Dorang ganti tali, lalu Apel jang tertua kasih komando dan dorang tarik lagi. Kentara Bomber berat sekali. Apel jang berdiri di muka talutju. Kalau apel jang lain-lain seng tarik kuat, itu apel turut Bomber dalam got.

Waktu pada kali jang ketiga, Apel jang tertua perintah tiga puluh apel tarik tali, Bomber terangkat dan ditaruh di pinggir got.

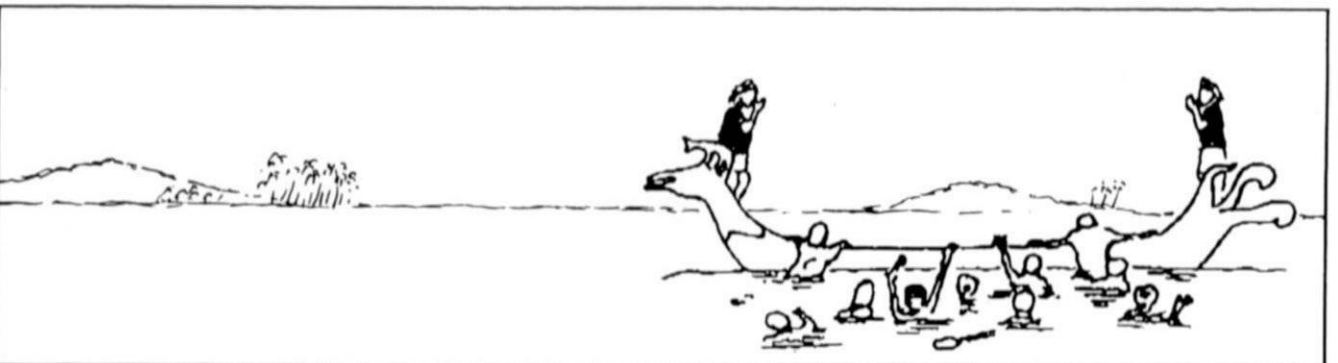
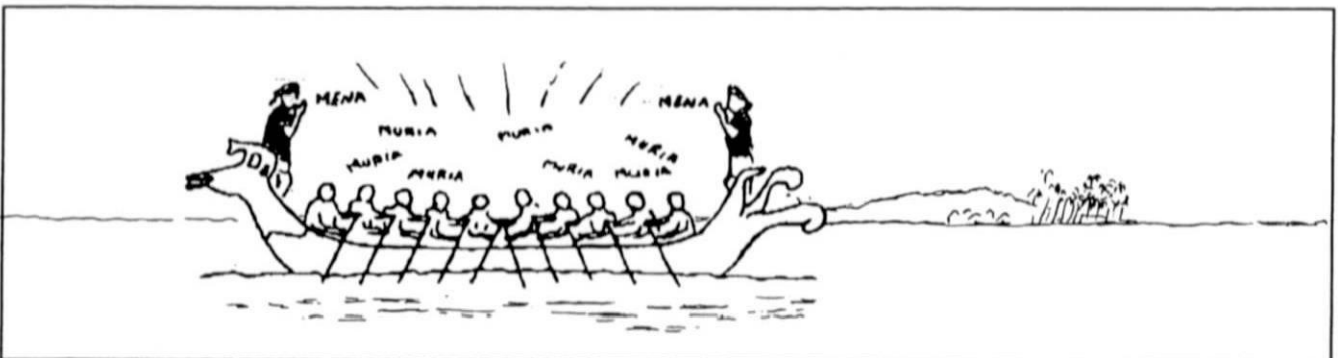
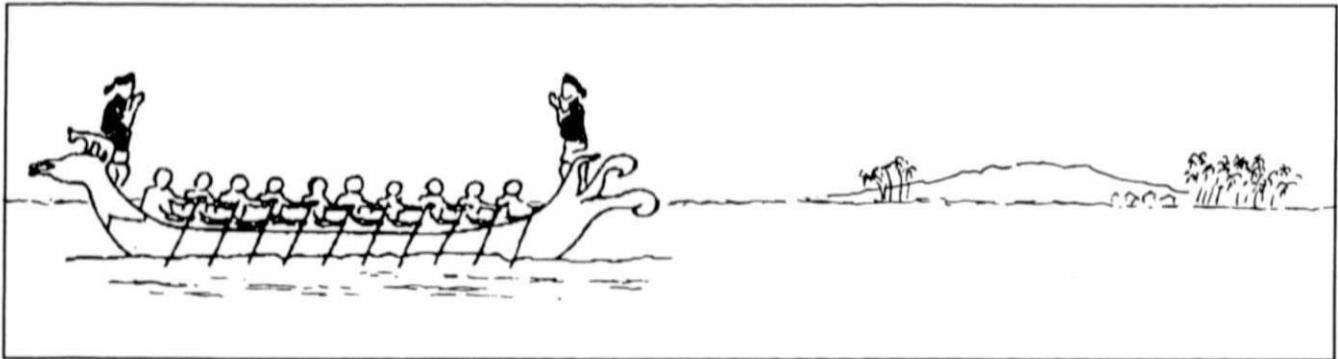
Dia seng bisa djalan lagi. Uping dan Sedang harus membantu Bomber.

Dorang disuruh pulang ke kebun buah-buahan.

Dan di situ dorang dapat kopi pahit.

Kapal satu, nakhoda dua

tekening: Mathijs Souhoka

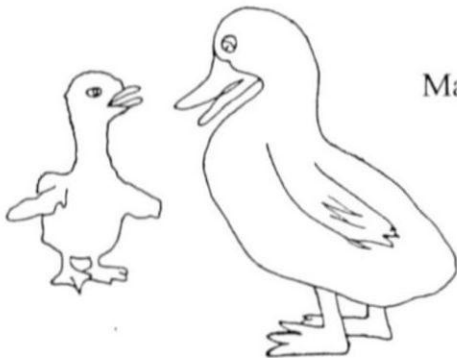
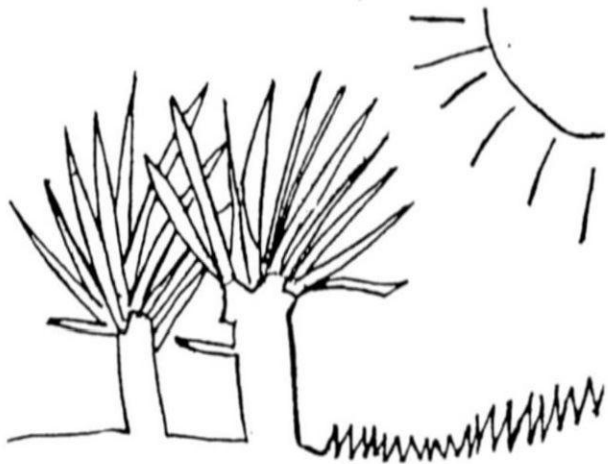
Nasi sudah djadi bubur

*Jopi
mau
main*

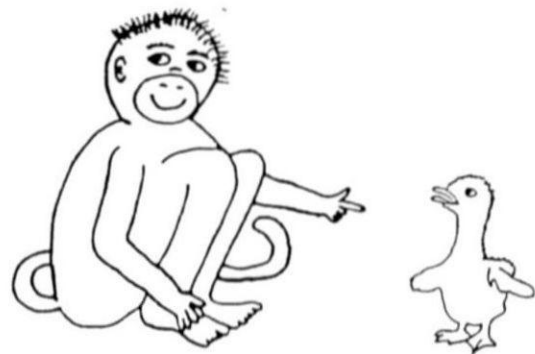
Hari ini, hari jang bagus sekali!
Ada sinar mata hari. Burung-burung ada menjanji.
Di mana-mana ada kembang.
Semua binatang merasa gembira.
Oom dan tante burung ada sibuk bikin sarang.
Kutjing ada duduk di muka djendela.
Dan ayam-ajam di belakang rumah suka djalan-djalan
di rumput. Dorang ada tjari tjatjing-tjatjing.

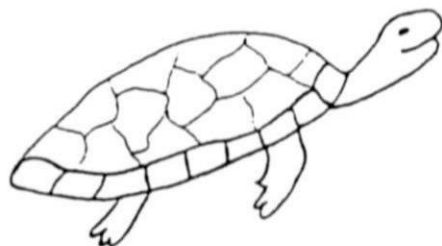
Tjuma ada satu jang tidak senang.
Ada satu jang ada marah! Marah sekali!
Itu dia: Jopi Bebek. Jopi ada marah betul!
Kenapa? Jopi ada marah.
Tadi, semua anak bebek pigi main di kolam besar.
Dorang bilang: 'Jopi tinggal di rumah sadja,
Jopi nda bisa ikut. Jopi main sama ade-ade sadja.
Ketorang tidak suka main dengan anak ketjil.'
Jopi tidak boleh main dengan kakak-kakak!
Jopi ada marah! Marah betul!
Dia duduk di muka dia punja rumah.
Dia seng mau main sama ade-ade.
Dia mau main dengan anak besar!

Mama bilang: 'Mari Jopi, kue boleh berenang
dalam kolam ketjil di muka rumah'.
Jopi bilang: 'Aku seng mau!'
Mama bilang: 'Bagaimana kalau ketorang pigi ke tante Mien?'
Jopi bilang: 'Aku seng mau!'
Mama bilang: 'Jopi, kue boleh tolong mama
bikin bersih rumah'.
Jopi bilang: 'Aku seng mau'.
Lantas ... mama bilang: 'Aduh Jopi, kue keras kepala'.

Ada monjet datang.
'Halo Jopi, kenapa kue duduk-duduk di sini sadja?
Mari, ikut bermain.
Ketorang main sembunji di atas pohon.'
Jopi bilang: 'Aku seng mau.
Aku mau main sama kakak-kakak di kolam besar'.

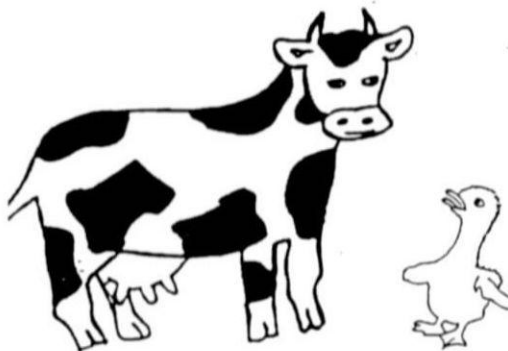
Dengan perlahan-perlahan, satu binatang
ada djalan lewat Jopi punja rumah.
Itu penju! Bung penju lihat Jopi.
'Selamat pagi, ade Jopi!
Mari Jopi ikut sama beta.
Ketorang pigi main di pinggir kolam.'
Jopi bilang: 'Aku seng mau. Aku marah!'

'Buuuu, buuuu', ada sapi datang. 'Buuuu Jopi,
kenapa kue duduk di sini?' sapi tanja.

'Mari, kue boleh duduk di atas
aku punja belakang dan ketorang
pigi melantjong.'

'Aku seng mau', Jopi bilang.

'Aku suka main dengan
kakak-kakak di kolam besar'.

'Hé ade, kue terlalu bodoh', kata babi.

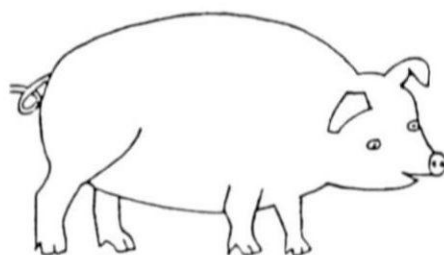
'Ini hari, hari jang bagus.

Mari ikut, ketorang sama-sama pigi main di lumpur.

Ketorang bakuteman'.

'Aku seng mau main di lumpur. Lumpur ada bau.

Aku mau main sama
kakak-kakak di kolam', Jopi bilang.

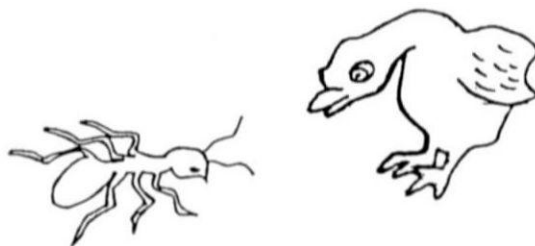
'Awat Jopi, kamorang musti lewat tempat ini',
semut bilang. 'Kalau Jopi rasa bosen,
tolong kamorang sadja.

Kamorang repot sekali hari ini.'

'Aku seng mau', Jopi bilang.

'Aku mau main sama
kakak-kakak di kolam besar.

Aku marah.'

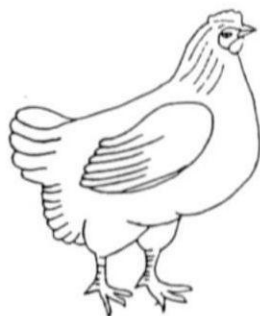
'Tok, tok, tok', tante ayam bilang.

'Kenapa Jopi duduk-duduk sadja? Sajang sekali.

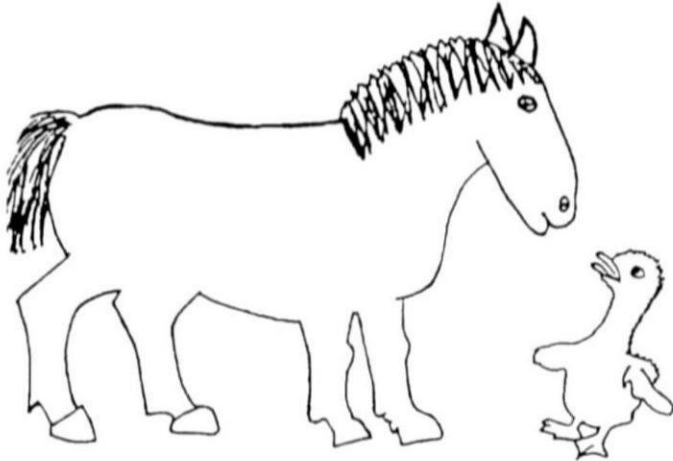
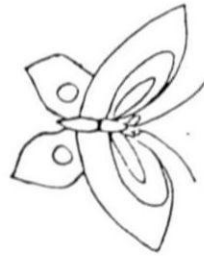
Mari ketorang pigi tjari tjatjing-tjatjing di rumput.

Ade-ade ayam suka main dengan kue.'

'Aku seng mau', Jopi bilang. 'Aku marah!'

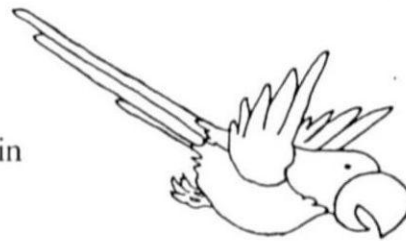

'Selamat pagi, Jopi', kupu-kupu menjanji.
 'Mari Jopi, ikut bermain.
 Tjepat-tjepat lari berangkat, aku toki kue'.
 'Aku tidak senang main dengan kue', Jopi bilang.
 'Aku mau main sama kakak-kakak di kolam besar'.

'Aduh njong, kenapa kue sendirian sadja?
 Kasian, seng ada teman? Mari,
 kue boleh duduk di atas beta punja kepala.
 Nanti beta lari-lari dan lontjat di atas pagar.
 Ajo bangun!'
 'Seng, oom kuda.
 Aku duduk di sini sadja. Aku marah.
 Aku mau main sama kakak-kakak
 di kolam besar.'

Ada burung kakatua turun.
 'Hé bebek, kenapa kue duduk diam-diam? Mari,
 ketorang terbang. Seng ada angin, ketorang bisa main
 di sana, di atas rumah. Mari ketong bakuteman.'
 'Aku seng mau', Jopi bilang.
 'Kenapa kue tidak mau?'
 'Aku mau main sama kakak-kakak di kolam besar.
 Aku marah!'
 'Kalau begitu, aku musti tjari teman lain.
 Dag Jopi. Selamat tinggal!'

Sudah lama seng ada jang datang.
 Jopi duduk, Jopi tetap marah.
 Jopi mau main. Kenapa tidak ada jang datang lagi?
 'Mama, mama', Jopi panggil, Jopi hampir menangis.
 'Ada apa?' Mama tanja.
 'Mama, aku mau main. Aku sudah bosan.
 Tetapi seng ada teman jang mau main sama aku.'
 'Jopi, kue anak jang bodoh.
 Tadi ada banjak teman jang mau main dengan Jopi,
 tetapi kue terlalu marah.
 Sekarang teman-teman sudah pigi.
 Terlambat! Nasi sudah djadi bubur.'

